Čís. 6399.

K otázce včasnosti nápravy škody ve smyslu § 187 tr. z.

Vrchnost ví o pachatelově provinění, nejen když ho (nepochybně) zná jako pachatele trestného činu, nýbrž již když má pouhé podezření, že je pachatelem, byť je toto podezření opřeno jen o pouhé půtahy.

V pouhém udání, kde jsou odcizené věci (prozrazení jejich úkrytu), nelze spatřovati skutečnou náhradu škody podle § 187 tr. z.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1939, Zm I 530/39.)

Podle zjištění napadeného rozsudku bylo dne 8. srpna 1939 odcizeno Jaroslavu M., statkáři v N., z neuzamčeného stolu 4.000 K. Podezřeni bylo na hospodářského adjunkta A., hospodářského adjunkta B., služebnou C. a služebnou D. Detektivové, kteří byli vysláni, aby případ vyšetřili, nemohli pachatele zjistiti a proto určili k vysvětlení celé záležitosti lhůtu do dvanácti hodin dne 9. srpna 1939. 4.000 K bylo pak dne 9. srpna 1939 nalezeno služebnou C. v zásuvce stolu v kuchyni, nacházející se o poschodí níže, než kancelář, ze které byly peníze odcizeny. Během vyšetřování, jak se tam peníze dostaly, upozorňovala žalovaná Marie D. na adjunkta A., že byl v době, kdy byla krádež spáchána, v kanceláři a že pak odešel, ačkoliv nejdůvodnější podezření padalo při vyšetřování právě na ni, ježto měla jako služebná u dětí přístup do celého bytu a tedy i do kanceláře. Peníze byly odevzdány Jaroslavu M., aniž detektivové zjistili, kdo jest pachatelem této krádeže.

Asi týden po této krádeži zpozorovala Marie M., že se jí v domácnosti ztratily různé věci. Z krádeže těchto věcí byla nejprve podezřelá služebná C., neboť ráda chodí po zábavách; když se však obžalovaná D. při vyšetřování stala podezřelou tím, že se zmínila o své návštěvě u jasnovidky, která jí předpověděla, že prý bude u Jaroslava M. spáchána krádež, byl obrácen hlavní zřetel na ni a tu obžalovaná doznala jak na policii, tak i později před vyšetřujícím soudcem a při hlavním přelíčení, že věci i peníze odcizila.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalované D. do rozsudku krajského soudu, jímž byla obžalovaná uznána vinnou zločinem krádeže podle §§ 171, 173, 174 II, písm. c) 176 II, písm. b) tr. z.

Důvody:

Zmateční stížnost, uplatňující důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. b) tr. ř. (svým obsahem též podle § 281, č. 5 tr. ř.), není oprávněna.

Stěžovatelka se domnívá, že se stala beztrestnou pro účinnou lítost, a to pokud jde o krádež částky 4.000 K ke škodě Jaroslava M. proto, že škodu nahradila dříve, než vrchnost nabyla odůvodněného a konkrétního podezření, že je obžalovaná pachatelkou krádeže, a pokud jde o krádež různých věcí ke škodě Marie M. proto, že řekla poškozené, kde jsou obcizené věci, dříve než s ní policie jednala jako s podezřelou.

Pokud jde o prvý případ, zjišťuje napadený rozsudek, že policie vyšetřovala krádež, že bylo podezření proti čtyřem osobám, že nejdůvodnější podezření bylo na obžalovanou, že pak byla odcizená částka nalezena, aniž bylo zjištěno, kdo spáchal krádež, a že se obžalovaná doznala k uvedené krádeži teprve později, když byla usvědčena z další krádeže.

Jde tudíž o to, zda napadený rozsudek nepochybil při řešení právní otázky včasnosti náhrady škody (§ 281, č. 9, písm. b) tr. ř.).

O tom stanoví § 187, odst. 1 tr. z., že škoda musí býti pachatelem »napravena prve, nežli vrchnost zví o jeho provinění«. Z toho však jen plyne, že náhrada škody je dána včas i tenkráte, když se vrchnost již dověděla o spáchaném skutku, dosud však nezná pachatelovu osobu. Při řešení otázky, jak dalece musí býti pachatelova osoba vrchnosti známa, aby náhrada škody nemohla býti pokládána za včasnou, nelze vycházeti toliko z ustanovení § 187, odst. 1 tr. z.; uvedené ustanovení je tu vykládati v souvislosti s ustanovením § 188 tr. z. (rozh. č. 1088 Sb. n. s.), podle něhož je pachatel beztrestný pro účinnou lítost, napravil-li škodu sice teprve potom, co poškozený oznámil krádež vrchnosti, avšak ještě v době, kdy poškozený nemohl ani »vzdálenými půtahy« poukázati na pachatele. Podle toho je předpis § 187, odst. 1 tr. z., že škoda musí býti napravena pachatelem prve, nežli vrchnost zví o jeho provinění, vykládati tak, že se náhrada škody nestala včas nejen tenkráte, když vrchnost (nepochybně) znala pachatele trestného činu, ale již tenkráte, když měla na někoho pouhé podezření, že je pachatelem; při tom stačí podezření opřené třeba jen o vzdálené půtahy.

Věděla-li v souzeném případě policie, že pachateli oznámené krádeže mohou býti čtyři osoby a že je pachatelkou nejspíše obžalovaná, ježto jako služebná měla přístup do místnosti, kde byla krádež provedena, šlo o podezření takového stupně, jaké mají na mysli ustanovení §§ 187, 188 tr. z. Ježto obžalovaná nahradila škodu až potom, co policie proti ní pojala uvedené podezření, nestala se náhrada škody včas; je nerozhodné, že se přesné zjištění pachatelství obžalované stalo až později.

Pokud jde o druhý případ, namítá zmateční stížnost, že i tu je obžalovaná beztrestná pro účinnou lítost, neboť se prý »z řízení podává«, že obžalovaná udala poškozené, kde jsou odcizené věci k její disposici, dříve než s ní policie jednala jako s podezřelou. Obsahem této námitky je zřejmě uplatňován zmatek podle § 281, č. 5 tr. ř., záležející v tom, že se nalézací soud opominul zabývati i oněmi výsledky průvodního řízení, jež potvrzují uvedenou okolnost.

Zmateční stížnosti nelze však přisvědčiti ani v tomto směru; vždyť se sama zmateční stížnost omezuje na pouhé tvrzení, že uvedené skutečnosti byly v řízení dosvědčeny, aniž uvádí, které výsledky řízení tím má na mysli. Je podotknouti, že sama obžalovaná toliko uvedla, že řekla své zaměstnavatelce, kde jsou odcizené věci, ještě před svým »zatčením«, a že svědkyně Růžena M. potvrdila, že obžalovaná byla vyšetřována policií, že se jí přiznala ke krádeži a že udala, kde věci jsou, když policie učinila vyzvání, aby ten, kdo věci vzal, je odevzdal strážnici.

KNIHOVNA

I z těchto výsledků průvodního řízení plyne, že obžalovaná udala poškozené, kde věci jsou, teprve v době, kdy již vrchnost měla proti ní podezření pro pachatelství krádeže, tudíž že se náhrada škody nestala včas ve smyslu nahoře uvedeném. Nehledíc k tomu, nelze v pouhém udání, kde jsou odcizené věci, spatřovati skutečnou náhradu škody podle § 187 tr. z.

Ježto tu podle uvedených právních hledisek nejde o rozhodné skutečnosti, nemusil se nalézací soud zabývati řečenými výsledky průvodního řízení.

Byla proto zmateční stížnost zamítnuta jako neodůvodněná.

Čís. 6400.

Není zmatkem podle § 281, č. 1 tr. ř., konalo-li se hlavní přelíčení bez účasti kmetů, když se k němu nedostavil ani kmet stranou zvolený, ani jeho náhradník, a když se druhá strana zřekla účasti kmetů.

Nastane-li změna v obsazení senátu, musí strana, chce-li si zajistiti uplatnění důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 4 tr. ř., opakovati návrhy, které přednesla před původním senátem.

K důkazu pravdy při výtce, že soukromý žalobce okrádá zákazníky na váze chleba.

Není třeba, aby skutečnosti, jimiž byl proveden důkaz pravdy, byly pachateli známy již v době činu.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1939, Zm I 207/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost soukromého žalobce do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný podle § 259, č. 2 tr. ř. zproštěn obžaloby pro přečin podle §§ 1, 2, 3 zák. č. 108/1933 Sb. z. a n.

Důvody:

Zmateční stížnosti, uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, č. 1, 3, 4, 9, písm. b) tr. ř., nelze přiznati úspěch.

Podle protokolu o hlavním přelíčení se k hlavnímu přelíčení nedostavili ani kmet navržený soukromým žalobcem ani jeho náhradník a bylo vyhlášeno usnesení, že se bude jednati bez kmetů, ježto se obhájce obžalovaného vzdal kmetů. Podle usnesení ze dne 16. září 1939, jímž byl doplněn protokol o hlavním přelíčení, prohlásil soukromý žalobce po vyhlášení nahoře uvedeného usnesení, že nesouhlasí, aby se hlavní přelíčení konalo bez kmetů; proti řečenému doplnění protokolu nevznesly strany námitek.

Na tomto podkladě uplatňuje zmateční stížnost důvod zmatečnosti podle § 281, č. 1 tr. ř., ježto prý sborový soud nebyl řádně obsazen; nelze jí však přisvědčiti.